

Liedjes, verhalen en feesten uit onze buurt

⌚ Duur 45 tot 60 minuten (afhankelijk van verwerking en kringmomenten)

© Lesdoel De leerlingen verkennen culturele tradities, volksliedjes en lokale gebruiken uit hun eigen omgeving. Ze ontdekken dat deze gewoonten vaak een verhaal vertellen over mensen en plekken. De les stimuleert verwondering, interesse in elkaars achtergrond en het besef dat tradities belangrijk zijn voor wie we zijn.

Verbindende leergebieden

- Oriëntatie op tijd en geschiedenis
- Kunsthoudende oriëntatie (tekenen, muziek, vertellen)
- Taalontwikkeling (gesprek, luisteren, woordenschat)
- Burgerschap (respect voor elkaars achtergrond en tradities)

Kerdoelen

Burgerschap

- 2 Diversiteit – Leerlingen herkennen en respecteren onderlinge verschillen.
- 4 Maatschappelijke betrokkenheid – Leerlingen oefenen actief burgerschap en sociale verantwoordelijkheid.
- 6 Maatschappelijke vraagstukken – Leerlingen verkennen de oorzaken en gevolgen van discriminatie en uitsluiting.

Nederlands

- 2A Luisteren en lezen met begrip – Leerlingen luisteren naar verhalen over tradities en gebruiken.
- 3A Doelgericht spreken en schrijven – Leerlingen vertellen over een feest, liedje of herinnering van thuis.

Kunst en cultuur

- 1 Creatieve maak- en denkstrategieën – Leerlingen verbeelden wat zij geleerd hebben.
- 4 Verbeelden en creëren – Leerlingen maken een kunstwerk of presentatie over een traditie.
- 6 Kunst en cultuur beleven – Leerlingen ervaren het verhaal achter een liedje, feest of gebruik.

Mens en maatschappij

- 5 Historische ontwikkelingen – Leerlingen leren over het verleden en de betekenis ervan voor nu.
- 11 Omgeving van de school – Leerlingen ontdekken dat het verleden zichtbaar is in de leefomgeving.

Benodigdheden

- Grote vellen papier of een kalenderposter
- Kleurpotloden, stiften, scharen, lijm
- Afbeeldingen of geluidsfragmenten van lokale liedjes of gebruiken
- Eventueel: voorwerpen of foto's van thuis (bijvoorbeeld iets van een feest, een familielied of symbool)
- Een simpele handpop of knuffel (voor de introductie)

Introductie voor de leerkracht

Leerlingen in groep 3 zijn dol op verhalen en rituelen. Ze doen thuis vaak mee aan tradities zonder precies te weten waar ze vandaan komen: een bepaald feest, een liedje van vroeger of een jaarlijks ritueel met familie. Deze les speelt in op hun nieuwsgierigheid en maakt cultuur tastbaar en betekenisvol. De nadruk ligt op het delen en waarderen van verschillen. Niet elk kind viert hetzelfde of kent dezelfde liedjes – en dat is juist waardevol. Door de klas te betrekken bij een feestenkalender maken, een volksliedje zingen of hun buurt of feest tekenen, krijgen leerlingen het gevoel 'wat ik meeneem van thuis, mag er zijn'.

De kracht van deze les zit in de combinatie van verwondering, taal en expressie. Je hoeft zelf geen expert te zijn in erfgoed of culturele achtergrond: stel open vragen, toon interesse en geef ruimte aan de verhalen van leerlingen.

Omschrijving van de opdracht

De klas verkent tradities, feesten en liedjes die leven in hun eigen omgeving. Ze ontdekken dat deze culturele gewoonten een verhaal vertellen over wie ze zijn, waar ze wonen en wat ze belangrijk vinden. De leerlingen maken samen een feestenkalender, luisteren naar een liedje van vroeger en delen ervaringen uit hun familie of buurt.

Begeleiding

Stel open vragen zoals:

- Wat vieren jullie thuis?
- Ken jij een liedje dat je ouders of grootouders ook zongen?
- Wat maakt iets speciaal voor jou?

Stimuleer leerlingen die minder durven te delen met voorbeeldzinnen of pictogrammen. Laat verschillen bestaan en waardeer iedere bijdrage.

Kennisoverdracht

Laat de klas kennismaken met voorbeelden van erfgoed die dichtbij liggen:

- een oud liedje dat leerlingen vroeger op school zongen;
- een feest dat lokaal of in bepaalde gezinnen gevierd wordt;
- een verhaal over een bekend gebouw of monument in de buurt.

Vertel: 'Sommige dingen bewaren we omdat ze ons iets vertellen over wie we zijn. Bijvoorbeeld een feest, een liedje of een voorwerp van opa of oma.'

Differentiatie

- Laat leerlingen kiezen of ze willen tekenen, zingen, vertellen of iets presenteren.
- Gebruik foto's of pictogrammen voor leerlingen die weinig taal hebben.
- Laat snelle denkers eigen vragen bedenken voor een klasgesprek of interview met een klasgenoot over hun thuistraditie.

De vijf fasen van de leercirkel

Verwondering

Doel: leerlingen verwonderen zich over de vraag waarom mensen feestvieren of liedjes bewaren.

Activiteit: de handpop komt enthousiast binnen en zingt een ouderwets liedje. Hij zegt: 'Mijn opa zong dit liedje altijd. Vinden jullie het ook mooi?' Stel daarna vragen als:

- Heb jij een liedje dat je kent van thuis?
- Vier jij thuis een feest dat anderen misschien niet kennen?

Laat de leerlingen een feest of liedje tekenen dat belangrijk voor hen is.

Oriënteren

Doel: leerlingen ontdekken dat iedereen thuis andere tradities heeft.

Activiteit: maak samen een grote feestenkalender. Alle leerlingen tekenen of schrijven er een feest op dat zij vieren. Geef ruimte voor onbekende en bekende feestdagen. Bespreek:

- Wat betekent dat feest voor jou?
- Is het voor iedereen hetzelfde?
- Wat doen mensen op die dag?

Onderzoeken

Doel: leerlingen onderzoeken verhalen en gewoonten die horen bij hun thuis of bij hun omgeving.

Activiteit: de leerlingen mogen iets meebrengen of kiezen wat bij hun verhaal past (bijvoorbeeld een voorwerp, foto of liedje). In tweetallen of klassikaal vertellen ze:

- Wat is dit?
- Waarom is dit belangrijk voor jou of voor je familie?
- Is dit iets van vroeger of doe je dit nu nog steeds?

Laat de andere leerlingen vragen stellen en reageer op herkenning of verschil.

Uitvoeren

Doel: leerlingen geven creatief vorm aan hun traditie of verhaal.

Activiteit: de leerlingen maken een tekening, collage of miniposter over hun feest, gebruik of liedje. De titel is 'Dit hoort bij mijn familie' of 'Zo vieren wij het thuis'. Bundel de werkjes in een klasboek of maak een tentoonstelling in de gang of klas.

Reflecteren

Doel: leerlingen denken na over wat zij geleerd hebben en waarom het belangrijk is om elkaars tradities te kennen.

Activiteit: stel in de kring vragen als:

- Wat heb jij geleerd over andere feesten of liedjes?
- Welk verhaal vond je bijzonder?
- Wat wil jij bewaren voor later?

Laat leerlingen een zin afmaken:

- Mijn familie viert ...
- Ik vond het leuk om te leren over ...
- Ik wil ook graag een keer ...

Evaluatie en reflectie voor de leerkracht

Observeer:

- Wie deelt met trots een traditie of verhaal?
- Wie luistert met interesse of stelt vragen aan anderen?
- Welke leerlingen ontdekken verschillen en overeenkomsten?

Reflecteer:

- Hoe reageren leerlingen op elkaars verhalen?
- Welke vormen van erfgoed of culturele identiteit kwamen spontaan naar voren?
- Hoe kan ik hierop voortbouwen in andere lessen (taal, muziek, geschiedenis of burgerschap)?

Mogelijke vervollessen

- Wat vieren we en waarom? – feestdagen en rituelen
- Hoe klinkt jouw verhaal? – muziek als erfgoed
- Mijn buurt vroeger en nu – lokale geschiedenis
- Eten van thuis – cultureel erfgoed op je bord
- Spelletjes van toen en nu – tradities in spelvorm

Deze lesbrief hoort bij de uitgave 'EigenlijkWijs'.
www.eigenlijkwijs.nl